

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

Његово Величанство Краљ Александар I, благоволео је 23. тек. мес. у 12 сати у подне примити у аудијенцију уредника нашега листа г. Наума Димитријевића. Том приликом, Његово Величанство благоволео је изјавити да је редован читалац „Полицијског Гласника“ и да Му се садржина и уређивање листа допада.

ТАСИНА ПИСМА.

БЕЧКА ПОЛИЦИЈА.

34.

Од важнијих послова *редарствене полиције* да поменемо још неколико. На првом месту полицију на улици (Die Strassenpolizei). Она се стара да је на свима улицама пролаз слободан и осигуран. На улици се не сме ништа износити и остављати, што би публици пролаз спречавало. Тако исто и на куће се не дозвољава ништа истурати, што би на пролазећу доле публику могло пасти и вреда јој нанети. Са кућа се несме ништа трести, избацити и просипати. Дућаније и трговци не смеју своје фирме и излоге остављати тако, да мимопролазећима смета и т. д. Осем тога има пропис: колике величине сме бити фирма, као и шта се на њој сме написати. Грађевине, што се зидају, морају бити ограђене тако, да ништа на улици не пада и ђубре или штету коме наноси. На улицама се мора одржавати потпуна чистоћа. Када је полицајац, тротоари се морају посипати, да не клизе. Све капије на кућама морају се ноћу затварати. Касапи морају своје локале нарочито удесити за своју радњу. Пред дућаном не смеју истурати месо, цигерицу и т. д. Све таџиге, кола за преносе морају бити нумерисана. Касапска, угљарска, ђубретарска кола морају се правити по прописима полицијским, али да су свакада затворена... Сва ова, као и сва друга теретна кола, не смеју се терати *Рингом* и главнијим улицама, где је велики саобраћај, него се таква кола пуштају споредним улицама, ђорбуцама, да их публика не види. А у нас, у Београду, када је највише света у Кнез-Михајловој улици, па чак и у свечане дане, наићићете ђубретаре, рабаџије са бурадма, касапска кола са истуреним буразима, дрвима и т. д.!..... У Бечу се теретна кола не смеју терати трком, него ходом. Кочијаши не смеју викати, псовати, бичем пуцати и т. д. Никакву ларму не смеју правити. Најзад, теретним колима улазак је у варош дозвољен само до 10 сах. пре по дне. До тога времена могу доћи и истоварити се. После настаје живљи људски саобраћај, и она се морају повући. За фијакеристе постоји нарочита уредба, али је не излажем, јер је и београдска по њој израђена. Ја сам ју још 1880. године превео. Тада ју је ондашњи управник г. Блазнавац први пут издао. Доцније су је управници нешто мењали, али у главном је остала она стара.....

Када изложих ове уличне прописе биће таман на згоди, да овде изнесем и једну установу, која у нас, пошто Београд постаје све више светска варош, може имати практичне вредности. То је оно *јавно лепљење плаката и објава на зидовима*. У нас лепе се плакати где и како хоће. Не штеде се ни

приватна, ни државна, па чак ни црквена ни школска здања. У Бечу је то засебна установа. Подигнути су у вароши нарочити *стубови*, естетичног облика и укуса. Наредба је: да се само на тим стубовима плакати могу лепити. На сваком другом месту кажњиво је. Ови стубови издају се под закуп. Закупац опет од објављача наплаћује неку малу таксу. Такса се одређује према величини плаката. Плакати се опет деле у пет размера. Сам плакатни стуб подељен је на три дела. Горњи, средњи и доњи део. Према плаћеној такси добија се и право, на коме делу стуба има плакат да се лепи. Објаве државних власти, као и позоришне објаве, имају право на бесплатно лепљење. Плакати остају на стубовима докле им рок не прође. Њих сме скидати само одређени надзорник. Полицијски органи имају дужност пазити, да нико, осем одређенога лица, не сме плакате цепати. Ко то ипак учини, за то је прописана новчана казна, која се, у случају немаштине, замењује затвором. Таква иста казна прописана је и за оне, који лепе плакате ван ових стубова, по зидовима, капијама и т. д..... Како би било, да у Београду *оштина* подигне овакве стубове, на местима где би било лепо видети их, и где, у исто време, неби сметали саобраћају. Те би стубове могла давати под закуп, а закупцац би опет за лепљење наплаћивао одређену таксу..... На сваки начин, у нас би требало што у овоме погледу учинити.....

35.

Тако исто полиција обраћа пажњу на отварање трговина и заната. Обоје су подељени у групе. Пре него један трговац или занација, отпочне засебну радњу, мора испунити неколико услова. Мора поднети уверење о свом добром владању, своје стању, испуњеној дужности према држави. Мора протоколирати фирму, мора увести трговачке књиге. Занација, осем тога, поднети и доказе о положеним испитима и т. д. Све ове мере власти појачане су још према онима, који купују златне и сребрне ствари; који дају новац на залог, који купују и продају старе ствари; према посредницима, сензалима и т. д. Њихове радње полиција има право, да у свако доба претреса и контролише. Тако исто пазе и на давање *личних кафанских и механских* (хотелских) *права*. У том су врло строги, јер знају да непоштен и несавесан кафеџија може много нашкодити личној и имовној сигурности. Осем тога, у кавецџији и хотелџијери, као што смо раније испричали, бечка полиција у свако доба има поузданог помагача, на кога може сигурно рачунати. Још с већом пажњом полиција поступа према онима, који држе *хотелгарни*, као и са онима, који дају преноћишта за јевтину цену, где се нарочито скупља сиротиња, и где се, више пута, могу увући најкорелији лопови и злочинци. Из ових локала полиција никада не избија. Контролише их и дању и ноћу. Тајна полиција посматра и оцењује „госте“ махом преко бивших робџијаша, које је стављала на пробу, па их, као веште, себи у службу узела. Све што сумњиво примете, они достављају агентима тајне полиције, те они после извиђају и квартиру саопштавају.

36.

Важан посао има да врши и *судска полиција* (Die Gerichtspolizei). Још у почетку ових писама изложио сам у неколико поступање њено у пословима око штампе. У мањим кривцима

она још врши функцију државнога тужиоца код кварталних судова. Јер овде има у свакоме кварту судова за кривичне и грађанске ствари од мање вредности. Сва иступна дела не суди полиција. Али за она, која суди, прописан је врло кратак поступак. Тако, пре свега, извиђање чини се усмено. Само се важнији моменти бележе у нарочити *записник*, тако звани *Strafregister*, који је подељен на неколико рубрика. У првој долази име и презиме, занимање; у другу шта је учињено; у трећу да ли признаје или не; у четврту докази, сведоци и т. д. у пету параграф закона, по коме је и на колико је осуђен; или се на томе месту означа, да је пуштен као невин и т. д. Све је ово у кратко, са неколико речи, уведено. Поступак је, дакле, прост и брз. Колико се поступа данас деси, сви могу бити извиђени и пресуђени. Да није тога, ја како би се у овој великој вароши на крај изашло..... А у нас, да осудите једнога вијакеристу са пет динара, треба један писар у кварту да напише шест седам табака ислеђења, да прими најпре тужбу, да саслуша туженога, да испита неких десет сведока, да члан стави пресуду, да се све то заведе у протокол, регистар, да се саопшти туженоме, да он изјави жалбу, да акта оду управи, да управа заводи у књиге, па решава, да се акта враћају кварту, да кварт решење саопшти; а онда: да се тужени жали министру, да министар опет тражи акта од управе, управа од кварта; па онда све ово да прође кроз књиге и оде министру. Министар онда решава, враћа акта управи, управа кварту, и тамац да се после два три месеца приступи извршењу, долази од министра молба осуђеног за милост: траже се опет акта, и по трећи пут се изводи сва она процедура, коју смо описали. Још је срећа ако се у овоме времену деси промена владе, те нови министар, да би се популарисао и народу ново стање омилио, изрази амнестију за све без реда иступнике, преступнике и т. д.

— Али *бечки поступак* није за нас, ми га не би смели увести — каже какав неки наш политичар. Како смо несрећно подељени у партије и мрзимо се, ми би, на тај начин, упропастили један другога. Сваки час би противнику изналазили кривице: те није уписао слугу, те није почитио сокак, те није очистио помијару, те није пријавио кираџије, те није убрисао трогоаре, те није ово, те није оно и т. д.... Поступак прост, протокола нема, потписа на саслушању нема, илустрација би казна за казном. Противник би морао побећи у свет. Батали то. Наше партизанско чиновништво није спремно за такве брзе а при том праведне поступке!!!.....

Али, ја сам још у почетку мојих писама поменуо: како се у бечкој полицији чиновници васпитавају и спремају. Тамо се не зна за партије, него за рад; а да видите како мисли главом сам управник Беча, саопштићу, одмах овде, његов поздрав, који је управо персонал своје, када је на управу дошао.

— Господо — рекао је управник Крчичка — управа ц. кр. бечке полиције поверена је мени. Данас отпочињем вршити моју дужност. Ја врло добро знам: колика је она тешка, и са каквом је одговорношћу везана. Да њој одговорим, — пре свега је преко потребно, да ме господи чиновници и сви полицијски органи својски помогну. Господо, ја рачунам на вашу верност и на ваше пожртвовање, које ћу ја првом приликом и хтети и умети да наградим. Чиновници својој дужности одани, наћи ће у мени увек искрена пријатеља... Примајући управу послова полицијских, сматрам за потребно обратити вам пажњу на ово: *моја је дужност, да само праву истину, и ништа више до истину, ставим до знања мојих старешина.* То у истој мери чекам од вас. Позив је полицијских чиновника диван, али у исто време тежак и одговоран. Ми смо позвани, да чувамо ред и мир у вароши, да народу дамо потпуне сигурности. Полазећи са тога гледишта, ја захтевам од вас, да своју дужност вршите озбиљно, да своје послове отправљате са пуно такта и тачним познавањем ствари, а све по законима и прописима ваше службе. Немојте трошити много труда и времена на оно узалудно пискарање. Скрећем вам пажњу на важну егзекутивцу службу. Господу шефови и команданте жандармерије молим, да се тачно уверавају о истинитости онога, што им се у званичној служби буде доставило. Тако исто нека обрате строго пажњу: да се извршни органи према грађанству понашају увек учтљиво и предусретљиво. У случајима, где буде нужно, нека се дужност изврши енергично, али беспристрасно и са достојанственом озбиљношћу. Господо, то сам имао да вам кажем, то је моја

жеља, а надам се, да ће нам удруженим снагама испасти за руком, да, и ако нам је позив службе строг, буде увек и праведан.....

37.

Да има добар чиновнички кадар, бечка је управа поставила и повољне услове за то. Пре свега утврђена је *сталност*. Кога једном приме за чиновника и признаду му способност, тај после ту остаје до смрти. Тамо сам нашао Србина А. Шандоровића, родом из Темнишвара, који служи већ 25 годин све у Бечу... Почео је као дијурниста, па је дотерао до члана прве класе. Таква је сталност уведена у свима редовима полицијским. Има жандара, који су навршили *четрес* година службе све у бечкој полицији. А ономад је стављен у пензију *Антон Пабле*, инспектор полицијских агената, који је навршио тако исто четресту годину, у својој дужности.... После у државну службу примају се само домородци. Још се тражи непорочно владање, а онда и школовање.

У последње време *доктори права* почели су попуњавати заостала, празна места. Нико не може постати виши чиновник док не прође сва она нижа места. Тако, прво, неко време кандидат мора служити бесплатно. Онда се поставља за дијурнисту. Пошто је неко време био у том послу, постаје практикант. Већ бити концепт — практикант — то је у њих одликовање. После постаје чиновник, комесар, оберкомесар, полицајрат, оберполицајрат и т. д.... Али нико са сокака, као у нас, не може у њих добити већи положај. Сваки је чиновник морао проћи кроз све оне фазе, и тако се упознати са свима пословима, да би сам све то знао, и да би млађима после умео заповедати и контролисати их. У њих ни жандар не може постати докле најпре *шест месеци* пробу не издржи а у нас постају и начелници и министри људи, који пре тога никад канцеларије нису видели. — Када је у њих кандидат постао чиновник — у њему се онда гледа само раденик. Ко покаже већу способност — тај је и унапређен. Нико се у њих не хвата за пеш рођаков ни за кецељу ујиницу или стриницу — него запне те ради, и ако му рад још покаже успеха, он је сигуран са већим чином. Отуда сам гледао у њих оно јако интересовање за послове. Чим се деси какав злочин, сви то потрче да хватају. У нас би се више пута позивали на „надлежност“, да на прилику, није оп надлежан него неко други, и т. д. У њих се не постаје полицајац ради тога само, да се извуче масна плата, него у њих, ко се реши да буде полицијски чиновник, тај показује и ванредну вољу у раду. *Полицајац мора бити пасионирани као и ловци.* Као овај, што гладан и озебао, трчи и гони зверу, такав исти мора бити и онај, трагајући за зликовцем и спасавајући друштво од опасних људи. Поред способности, од бечких полицајаца искикује се и верност, оданост служби, строго чување тајана, достојно држање у служби и ван ове... Казне су за сав службени персонал ове: *опомена, укор, одузимање плате и губитак службе.* Али пре него се ма која ова казна изрече, кривица мора бити тачно извиђена, сви основи потпуно испитани. Отпуштање из службе бива тек онда, пошто *дисциплински суд* пресудом својом то изрече. Каква јака гаранција!.... У Србији најуре начелника окружног из службе, као оно ца, кади му литар скину, а у Аустрији практиканта нико не сме истерати докле му то *цет судија* не реше. Тако исто у *пензију* се чиновник може ставити само у ова два случаја: или је постао *душевно или телесно неспособан* за службу; или је *место*, на ком је, постало за државу непотребно, излишно. Још да поменем, да се чиновништво у Аустрији дели на *рангове*. Рангова има *једанајест*, према којима је опет одређена и плата. Почиње од 600 па достиже до 12.000 форината. Управник Беча долази у четврти ранг са платом од 7.000 фор. и додатком од 2.000 фор. Поред тога бесплатан стан, читаво једно одељење, у самој дирекцији. Његов помоћник има, поред бесплатног стана са додатком 6.500 фор. Секцијони шефови имају 3.600 форината. Чланови полиције — 2.700 фор. Концепт — практиканти имају 1.300 а обични практиканти 600 фор. Чланови квартава имају бесплатне станове сваки у свом кварту. Тако исто и командант жандармерије и комесари на станицама. Најзад, чиновници имају и *дијурну*. Она се даје према рангу. Први ранг има 20 фор. а једанајести 3 форината... — Тражећи од својих чиновника само рад и способност, и осигурав им, да не презају од њега — Аустрија је подигла полицијско чиновништво... Али, то су урадиле и све остале

државе. Немачка, Енглеска и Русија давно, су то учиниле. А републиканска Француска отишла је још даље. Њени полицијски чиновници иду редовно за амбасадере код страних дворова, за гувернере Алгира и т. д. Не мало сам се зачудо, када сам, идући први пут париским улицама, угледао на ђошковима полицијске објаве са оваким краљевским почетком: *Ми управник Париза...* (Nous prefet de police и т. д.)... При откривању *сиоменика републици* у Паризу 1883. г. први је говорио *полицијски управник*. Њему је, поред оноликих бесмртних научара, дата прва реч... а у нас је окружни начелник више пута морао да се превиди пред каквим масним лиферантом или дрљавим механџијом

(НАСТАВИТЕ СЕ).

У П У Т С Т В А

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

(НАСТАВАК)

V.

О увлачењу.

За исљеднике је од веома велике важности, да се упознаду са начином, како се поједини лупежи увлаче у туђе станове, гостионице и т. д. — Пре свега ваља имати на уму, да је за тај посао потребна добра припрема, одлучност и присебност. то је за то потребно, да би дотична индивидуа, у случају потребе, умела одмах наћи изговора, зашто је негде ушла. Међу таким индивидуама, које се у туђе станове и т. д. увлаче, има и специјалиста, који, било из навике, било из наклоности, или зато, што им је таква крађа већ једном добро испала за руком, никада друкчије не краду, но само по једној врсти и начину.

Тако се зна, да има лупежа, који једино и искључиво по таванима крађе врше. То чине готово свакад по једном и истом начину. Најрадије краду они по подне и у оно време, кад мисле, да се је већина укућана по послу разишла. Ако их ко присретне и упита шта хоће, они одмах уму да нађу изговора, као да бајаги траже тога и тога, који у тој кући у самој ствари и не постоји. А ако их нико не опази, они се онда упуте таванским вратима, која брзо и вешто отворе, (ако су закључана, отварају их калаузима, које при себи носе) и одмах за собом затворе, па тако уђу у сам таван. Ту брзо прегледе све ствари, које се обично на тавану држе као: веш, зимско или летње одело, (како је кад доба године), обућу, посуђе и т. д. — За тим изаберу оно, што им се најбоље свиди, потурају све у кофер, који такође на тавану нађу, или у што друго згодно за тај посао, па се онда полако опет свиђу с тавана и умакну.

Да испричамо један случај такве крађе:

У кући г. Марка Стојановића адвоката а на првом разломку басамака, висило је на дувару велико огледало. Кад се ово десило што причамо, код њега су били писари, г. Коста Скендеровић, садањи начелник среза грузанског у Крагујевцу, и г. Степа Јовановић који је још и сад код г. Марка. Једног дана, приметите они да нема огледала, а знали су да је пре пола сата било на своме месту. Без дугог размислања, сете се, да је то какав лупеж скинуо и однео. Одма поделе улоге и један на једну, а други на другу страну, крену се у потеру за лоповом. Г. Скендеровић удари „дубровачком“ улицом, па поред касације на књијару Валожића, и спусти се низ савамалу. Чак тамо негде близу Бајлонове гостионице, снази он једног човека како оберучке држи на глави огледало и безбрижно иде средном улице. Стиже га и виде да је оно исто г. Марково огледало. За пакост, у близини не спази ни једног жандарма. Да га опет сам задржи, мислио је: лопов кад се види у теснацу, баћиће огледало и побећи ће, па онда, која вајда. Тако, он, ишао је за лоповом још ваљда 3—400 метара, док није наишао на неке жандарме што су се враћали из Топчидера. Како су га они познавали — јер је г. Скендеровић дуго био у Београдској полицији, — он им даде знак и они лопова ухватише. Разуме се већ, шта је било даље. Лопов је после у полицији причао, да он само дању врши своје операције и то искључиво на овај начин.

То је у опште узев начин, којим се служе сви лупежи те врсте. У куће се увлаче они као носачи, покућари, просјаци, гласоноше, али и као елегантна госнода и странци, који не говоре земаљским језиком добро. За тим као слушкиње, које

службу траже, као боне, бабице, елегантне госпође, — једном речи у свима могућим облицима. Обично отворе она врата, за која су се преко другог неког известили куда воде, па ако ту кога затекну, онда питају за штогод, нуде своје услуге, просе и т. д. А ако виде да никога нема, они онда украду оно, што им се најбоље свиди.

Ако се пак неки лупеж реши, да по гостионицама крађе врши, он се онда стара, да у дотичној гостионици добије какво привремено место. Успе ли у томе, он онда проучава обичаје у кући, узме отиске од кључева, и упознава се са тешкоћама, које му могу на путу стајати. За тим иступи из службе и не појављује се, док се сасвим на њега не заборави.

После дужег времена појављује се он опет, прерушен као неки послужитељ, са писмом у руци; или као какав елегантан господин, који жели бајаги некога свога пријатеља да посети, који је ту отсео, па ако никога не пресретне, он онда отвара својим кључем ову или ону собу, предигне што може, и умакне. Деси ли се да долази рано ујутру, док гост још спава, он се онда преруши као берберин, фризер и т. д., улази полако и пажљиво у собу, па ако опази да је гост будан, он му онда назива учтиво „добро јутро“ и извињавајући се удаљава. А ако опази да гост тврдо спава, он се онда полако ушуња, украде овоме новчаник, сахат и т. д., па умакне. При таким крађама често је падала неправедна сумња на послугу у гостионици, пошто се „није могло замислити“, да је исту фактички ко други могао учинити.

Има и таких лупежа, који се увлаче у мање дућане, особито пак у оне, који се у подне притварају, кад н. пр. газда иде у побочну собу да руча и т. д. — У таквим приликама отворе они полако притворена врата дућанска, покупе новце из чекмецета, или ако новаца не нађу, они се снабду са што бољим еспапом, па умакну одакле су и дошли.

И међу лупежама те врсте има их, који свој посао са особитом вештином врше, и који по неки пут тако вешто изврше, што се иначе држи за немогуће. С тога и у оваким приликама треба исљедник да буде веома смотрен и пажљив, и да никада не сматра, да је нешто „немогуће“ било извршити, но шта више, да и те немогућности узима свестрано у оцену и даљи поступак.

IV.

О крађама на вашарима и у дућанима.

Како се врше крађе еспапа на вашарима и у дућанима, то је већ свакоме познато. А шта при том лоповски помоћници имају да раде, о томе је овде раније говора било. Да се такве крађе и дан дањи дешавају, то је неоспориво, ма да данас нема толики број вашара, као што је то у раније времена било, и ма да се данас крађе по дућанима ређе дешавају усљед тога, што се на то већа пажња обраћа, но пређе. Да би се вашарски или дућански лопов што пре ухватити могао, ваља одмах по извршеној крађи, и што је могуће пре извршити претемачину у његовом стану, те да се може констатовати, с ким се дотични лупеж у последње време дружио, јер је опште познато, да они скоро увек имају своје поверенике, код којих покрађене ствари сакривају. Ако се при том послу брзо и вешто поступи, онда се врло често може да нађе читава хрпа покрађеног еспапа, који по некад преставља толику вредност, да је чисто невероватно, откуд се могло за кратко време толико покрасти. Дознати пак, чије су то покрађене ствари, веома је тешко, јер су оне обично све на вашарима покрађене.

Кад је једном приликом један такав дућански лопов ухваћен, и у његовом стану нађена читава гомила разног покрађеног еспапа, морао се тај еспап изложити у једној повећој просторији. Затим је то преко новина објављено, и сопственици позвати, да ствари виде и однесу, ако докажу, да су оне доиста њихове. На ту изложбу дошло је врло много трговаца, и ко је од њих свој еспап познао, и доказао да је његов, томе је овај одмах и био уступљен.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

З а б р а н а.

Писали смо, како се извршују поједине забране по варошима, сада доносимо формулар, из кога се види, како се правилно извршују забране над дужним сељацима. Ево примера за то:

Јован Трпковић, из Београда, 27. августа ове год., молио је суд општине Жарковачке, да за обезбеду 180 дин. главног дуга са 12% годишњег интереса, почев од 1. марта 1889. год. до исплате, што му под % приложеној облигацији дугује Илија Јевтић из Кнежевца, уважи забрану на следећу покретност дужника Илије и то: 2 пласта сена, 1 стдг пшенице, 2 краве, 1 коња, 10 брава оваца и троје свиња, као и све остало што се по пропису § 471. грађ. судског поступка за приватне дуге може у попис узети и продати.

За стараоца узабрањене покретности именовано је Јована Павкића из Кнежевца.

На основу изложеног, суд општ. Жарков. донео је овако

Решење:

Испуњени су прописи § 377. и 378. грађ.-суд. поступка, јер је потражиоц Јован, поднетом облигацијом подицу доказо своју тражбину, а места забрани има с тога, што је рок обавезе протекао тач. 1. § 394. грађ. суд. поступка.

С тога суд општине Жарковачке на основу § 9. и § 6. грађ. суд. поступка као надлежан

Решава:

Да се за обезбеду 180. динара главног дуга са 12% год. интереса, почев од 1. марта 1889. године до коначне исплате, уважи забрана на следећу покретност дужника Илије Јевтића из Кнежевца и то: две краве, једног коња, 10 брава оваца, и троје свиња. Стдг пшенице и два пласта сена имају се од пописа изоставити, — ако би остала покретност била довољна да се горња сума обезбеди. У противном, пописаће се и сено и пшеница, пошто претходно вештаци констатују, да ли дужник има довољно хране за породицу и стоку, која се у попис узети и продати не може тач. 4. а § 471. грађ. суд. поступка. Узабрањена покретност да се преда на чување одређеном стараоцу Јовану Павкићу.

Ову ће забрану одмах удејствовати члан суда Брадић, ако дужник неби измирио свога повериоца.

Решење саопштити како повериоцу тако и дужнику па и одређеном стараоцу.

28. августа 1897. год. Бр. 1285 у Жаркову.

Писар,

Мирко Гавриловић.

Председник,

Ж. Савић

Чланови:

Н. Одабашић,

М. Брадић.

РЕШЕЊЕ ЗАДАТАКА.

Од једнога уваженог правника — адвоката, добио смо овај одговор на постављено питање у 9. броју нашега листа:

Господине уреднице. Знам, и потпуно сам уверен, да многе наше полицијске власти погрешно — да не речем *хотично* — примењују на поједина кривична дела прописе кривичнога закона. Такав се случај огледа и у решењу, изнетом у 9. броју нашега листа. Исељник је квалификовао дело по основи § 182. крив. закона. То је и добро и правилно, јер је и основ тужбе ишао у прилог такве квалификације, ма да се овде појављује и дело из § 177. крив. закона. Но пошто се прави учинилац те теже повреде не зна, нити се он у току ислеђења као такав појавио, то се има сматрати по духу прописа § 182. да су кривично одговорни сви, који су на повређенога руку подигли. И у томе је исељник правилно поступио. Он је саобразно закону мотивисао своје побуде, али се одмах за тим и огрешио о закон, кад је окривљене на основу § 130. б. крив. суд. поступка ставио и у — притвор. Погрешка очигледна и ничим неоправдана. Баш по духу § 130. б. крив. судског поступка: неће се тужени стављати у притвор, ако дело, за које се оптужује није бешчастеће и не доноси, *већу казну од две године затвора*. А шта вели § 182. крив. закона, под чију одредбу и подпада ово дело? Ево шта:то ће се сви, који су руку на

повређеног дигли, казнити затвором *до две године*. Чисто и јасно. Конtradикције нема, кад је у § 130. б. крив. судског поступка изрично казано: *већу казну од две године затвора*..... Оно, знам, да би се можда нашао исељник, који би са § 182. довео у везу и § 177. крив. закона, нарочито, кад би као бајзис за то узео лекарску уверу и полицијски увиђај — § 224. крив. суд. поступка — ал би и то била погрешка, пошто се не зна право лице, које је *тежеу* повреду нанело, а стављати *све* за то у притвор значило би, да је постао илузоран § 182. крив. закона. Свако кривично дело ваља подешавати тако, да оно стоји саобразно са прописима закона. Искључује се свака друкчија радња, ма се она називала и — погрешном... Дакле, резиме овога ово је: да се окривљени нису могли стављати у *притвор*, кад је дело квалификовано на основу § 182. кривич. закона.... Толико о томе. Ако узимам времена, и ја ћу вам дати врло интересних података из моје праксе, које ће за исељнике нарочито, бити од врло велике користи..... Примите уверење и т. д.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Милош Петровић звани „Пуца“. — Било је то 19. новембра 1890. године. У пространој, приземној соби бр. 17. на

левоме крилу београдског казамата, подигла се читава узбуна. Тражен је лопов — међу лоповима.

У једноме углу водио се тихи разговор између Толе Јовановића и Петра Танасковића, два опасна робијаша.

— Ево моје главе, ако чарапе није украо „Пуца“ — рече Толе.

— Он и нико други. — додаде Петар.

Док су они овако између себе разговарали, дотле је „Пуца“ у другом углу седео за малим стдчићем. Сецкао тајин и режњеве сланине па је безбрижно јео. Кад и кад

окренуо би се на остале, па би се сатански осмејкивао. У соби жагор. Само чујеш у тој општој галами: тако ми *части* нисам ја украо чарапе! *Среће* ми моје нисам ни ја! *Поштења* ми мога ако сам их и видео!..

— Чувајте ваше ствари, па вам их нико неће ни украсти, — рече подругљиво „Пуца“!..

— Ене? Ама, ти си их украо, *лопове* један, — узвикну Толе.....

„Пуца“ прште у смех.

— Да га бијемо? — шапу Толе Петру.

— Правд велиш! *Лопове* треба бити! — одговори Петар.

И оба се дигоше. Узеше по једну батину па се упутише „Пуца“. За тренут ока трдснеше батине по леђима „Пучиним“.

— Дај чарапе, или ћемо те убити!

„Пучине“ очи сднуше језовитим жаром. На уснама појави се онај сатански осмејак. Није ништа говорио, већ стеже јаче нож којим је секо сланину и јурну међу њих. Снажно замахну. Ударац беше јак. Нож је погодио Тола у кичмени стуб. За-ниха се и паде. „Пуца“ обрани и Петра по руци. Петар узбуђен и гневан отрча неколико корака према месту са кога је са Толом дошао, зграби неку столицу и полети на „Пуца“.

— Натраг! — викну „Пуца“, па хитро скочи и муњевитом брзином забоду нож Петру у трбух. Петар паде.

И Тола и Петар умрли су од ових рана. Петар 20. а Тола 28. новембра исте године, у осуђеничкој, топчидерској болници.

За ово дело „Пуца“ је кажњен првостепеним судом за варош Београд на 20 година робије у тешком окуву и 5. год. полицијског надзора, у коју казну да му се урачунају и до-тадање казне.

Суд је нашао, да је на ово дело био изазват нападом двојице на једнога. За то га и није осудио на смрт.

— Ето, такав је овај зликовац, чији је поглед тако шетњски и пазивачки; чија су уста увек на смех развучена. Кад смо га сликали, био је расположен и весео, као да нам је хтео рећи: „баталите ви то. Можете ме сликати колико хоћете, опет ћете ви са мном посла имати. Моја дела још нису овим завршена“. — Тако смо ми бар разумели тај његов језовити осмех.... Милош је циганин. Родом из Придворице, ср. поцерског окр. подринског. Раније осуђиван је због крађе и разбојништва. Пре 10 година, као осуђеник побегао је са рада из Топчидера, у друштву са још једним осуђеником. Да би што брже умакли испред потере, украду коње г. Кумануде трговца овдашњег и у трку одјуре до Раковице. Тамо су сјახали, коње пустили, и даље продужили бегство....

Илија Продановић, лопов; родом је из Београда; стар је 32 године, нежењен, нема нигде никог од породице. Некада је

радио шлосерски занат али га је давно напустио.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

Готово увек кад год су га хватали, гушао се и тукао са жандармима. Једном у гл. полицији кидисао је и на самог чиновника. За последња два месеца, четири пута је протериван из Београда и сва четири пута се вратио из прогонства. И сада, кад ове редове о њему пишемо, налази се у гл. полицији у затвору, на који је осуђен пресудом кв. дорћолског. По издржаном затвору, Илија ће се прогнати у Лесковац. Кад су му и овога пута саопштили да је осуђен на прогонство, одговорио је: можете писати шта хоћете, ја ћу се опет вратити у Београд па ма и погинуо. Човек овакве јаке воље као што је Илија, може много да учини и способан је за све. Скрећемо пажњу свима да га се чувају а власти молимо, да строго мотре на њега.

Илија је до сада два пута судски осуђиван. Први пут 1895. на годину дана затвора, а други пут 1896. опет на годину дана затвора због крађе извршене г. Павлу Стевановићу адв. олд. Илија је дрзак, лукав а и опасан.

челству а тако исто и Управи града Београда, не би ли се тамо сопственик ових ствари пронашао. Колико је Лазар хитар, и колико се довија разним маријетлуцима, показаће ово. Кад му је саопштено решење о притвору, он је 13. Децембра, у вече, покушао у своме затвору да се обеси, али се није — обесио. Сигурно је био — тугаљив око врата. Упитан, шта га је нагнало да над собом изврши самоубиство, одговорио је: „гледајте ме! Поцепан сам к'о ђаво! Сваки ме већ познаје, јер ме је неколико пута београдска полиција кажњавала због скитње. Нико ме неће у службу. Полиција ме све једнако гони. Ето, за то сам се решио да себи живот одузем“. Тако је он говорио пред истражном влашћу начелства подунавског, ал и то је говорио из добро смишљенога рачуна. Одмах другог дана јавио се да је болестан и молио је, да се на лечење у болницу упути. У болници је био од 14. па до 31. децембра 1897. год. па је онда враћен начелству као здрав. Од тада се претварао да је болан. Тражио је, да се понова у болницу упути. 13. Јануара тек. год. опет је спроведен у болницу на лечење, јер се тако пресавијао као да је болан преболан. У болници је био на лечењу све до 31. јануара тек. год. па је онда ноћу, између 1. и 2. фебруара тек. год. из болнице побегао. Приликом бегства однео је собом од болничких ствари: 1 шлафрок, 1 гаће, једну кошуљу, 1 војничку шајкачу, 1 папуче и пола чаршава, све у вредности 28-80 динара. За то је, дакле, Лазар тражио, да се у болницу упути. План му је био — бегство и он га је остварио. Чим је видео, да се мало мања пажња на њега обраћа, утекао је, да се опет где год јави са својим старим навикама. Не зна се, где се сада налази. Овако изгледа тај Лазар, како је у овој слици снимљен. Ал он има на челу и једну белугу, у величини 10 пр. дин. од ника, но она се не види од косе, која му је преко чела пала. У болници је био кратко ошишан. Стар је од прилике 20—21 годину. Он се расписом тражи. Ако се где пронађе, треба га упутити начелству окр. подунавског или Управи града Београда, пошто се сазнало, да су ствари, које су при њему нађене, украђене извесној госпођи у Београду где је у то време Лазар и био.

КАРТАРА.

(СВРШЕТАК)

- Ти јој размењеш карте?
- Јесте. То је моја најбоља — „кравва музара“.
- Лепо. Ти имаш сад за мене да радиш. Поред оних 500 дуката, даћу ти оно парче плаца, што граничи са твојим вртом. Тако ћеш имати простора за шљивар, поврће и шта већ будеш желела... Хоћеш ли?
- Хоћу.
- Дакле чуј!... И Никола се наже, па јој на ухо поче нешто живо шаптати. Баба се ђаволски осмејкиваше.
- Разумеш ли?
- Разумем!
- Дакле сутра?
- Сутра. Немај брига. Тица мора доћи на наш ленак. Само пази на погодбу...
- Заклињем ти се, да ћу је у свему испунити.
- И Никола задовољан изађе из куће баба Јокине.

Млади је петак. У кући баба Јокиној беше на означено време г-ђица Савка. Села је преко од бабе и пажљиво пратила сваки покрет старе картаре. На један мах лице се бабино помрачи. Поче тужно хукати...

- Шта је, ако Бога знаш?
- Не смем да ти кажем...
- Говори, молим те ко Бога, говори...
- Ти ћеш скоро умрети... јаднице...
- Г-ђица Савка задрхта.
- Умрети?... Зар баш морам скоро умрети?
- Мораш!... Тако веле карте, а тако каже и Бог... Тако млада, лепа, богата... Ал' стој! Ха! Има лека...
- Казуј!...
- Ако поклониш твоју руку првome момку који те запреси: на улици, у кући, на балу, ти ћеш бити спасена. Живећеш срећно и задовољно. То кажу моје карте, а то вели и — Бог.

— Зар и просијаку?
— И њему. Чуј, који те *прво* запреси... Свако противљење изазваће наглу смрт. Бирај: или срећан живот, или брзу смрт. Једно или — друго?

— Бирам оно прво. Ти знаш да сам те увек слушала. Само, ох, Боже, да не буде то кљаст и богаљаст, а већ ако буде сиромах, ја сам богата...

— Спасена си, ћери моја! Нека ти Бог пошље само млада и здрава човека... Гле, гле, овде стоји: млад, леп, као уписан.

— Збиља!

— Тако је.

— Је ли црномањаст?

— Изгледа тако... Не знам за сигурно, али је млад...

— Хвала ти, к'о мајци!... А кад ће тај просиоц доћи?

— И то не знам, ал' по картама стоји рок: два дана.

На томе је ствар остала. Г-ђица Савка убрзаним корацима хиташе својој кући. Премисљала је о свему, што јој је баба говорила. Одрађена у празноверицама, она је тврдо држала, да ће морати умрети, ако *првога* просиоца одбије. На путу је сретала младе чиновнике и официре, па је у души својој желела, да јој ко од њих приђе и да затражи њену руку. Ал' нико у тај мах није на то ни помисљао. С тешким срцем ушла је у своје одаје и сањала о своме будућем мужу...

Баба Јока задовољно трљаше руке мрморећи:

— 500 дуката и парче оног красног плаца! Добар ћар... Никола ме неће преварити!...

Тога истог дана, око три сахата по подне, пријави Јованка својој госпођици младога Николу.

Г-ђица Савка осети неки немир у својој души. Познавала је тога младића по издаше. Видела је више пута његове жудне погледе, које је на њу управљао, па се сетила оних бабиних речи о првоме просиоцу. Да неће он тај бити? мислила је.

— Не могу га примити, рече тихо, савлађујући свој немир.

Ал' беше већ доцкан. На отвореним вратима појави се Никола. Јованка уграби ту прилику па изађе у ходник. Никола се поклати и слободно крочи ближе девојци.

— Госпођице, одпоче уздрхталим гласом. Не могу више да тајим ове топле осећаје које према вама гајим. Ево, решио сам се да вам кажем: госпођице Савка, будите моја жена, а ја ћу вам бити веран пратилац кроз цео ваш живот.

Г-ђица Савка осети лаку дрхтавицу, која јој телом прође.

— Идите! То је безочноет од вас, муцала је у некоме грозничавом заносу.

— Дакле ме одбијате?

Она климну главом.

— Тако? Онда збогом! Ваша хладноћа уништила је један живот.

И он пође оборене главе према вратима.

Госпођица Савка покри лице рукама. Сетила се у томе часу картариних речи: ако одбијеш првога просиоца, ти ћеш умрети... У њој је беснила страшна борба између живота и смрти. Она је у то веровала. Па зар да умре? Зар да остави овај бели, Божији свет, тако млада, пуна наде и живота? Не! Она мора живети.

— Господине, викну узбуђеним гласом.

— Заповедајте, госпођице, рече Никола окренув се њој.

— Примам вашу понуду! Бићу вам жена! Ево вам моје руке. Ваша ил — ни чија!

Никола радосно полети узбуђеној девојци.

— Боже, како сам срећан! И ти — ти, бићеш срећна, пресрећна!...

Па да ли је ова млада жена доиста била срећна? Не. Овај брак, основан на превари једне старе картаре, није био крунисан правом, домаћом срећом. Никола је у свему испунио своје обећање и према Јоки и према Јованци, али је у брзо пошао својим старим трагом. Новац је немилице расипао. Својом умешношћу придобио је лаковерну жену тако, да му је издала генерално пуномоћје, по коме је могао располагати са имањем и новцем по својој драгој вољи... Из дана у дан банчио је са друштвом, а остављао младу жену да очајава и проклиње своју горку судбину... Срљао је све дубље у своју пропаст. Није прошло ни пуне три године, а он је продао и последњу магазу у чаршији. Беше на измаку послед-

њега новца. Сирота Савка очајаваше. Од оне лене, нежне и безбрижне девојке, постала је само сенка, бледа, увела, смрвљена... Проклињала је час, кад је први пут стала ногом на праг картарин. И стара Јока знала је све, па ипак није осећала грижу савести у својој опакој души. Никола је најпоследне зло прошао. У завади са једним својим пријатељем, који га је назвао „свећком пропалицом“, тргао је нож и смртно га обрадио. За то су га судови осудили на 8 година робије у тешкоме окову...

Дакле, све оно, што је на превари основано, не може доцети среће и благостања. На такве људе Бог не излива свој благослов... Сирота Савка. Она је у последње време радила по извесним кућама, да само одржи свој бедни и чемерни живот. Њено лаковерство довело је до — просјачког штапа. Осећа, да ће умрети, ал' не за то, што би одбила свога *првог* просиоца, већ за то, што је слепо веровала једној лажљивој жени, једној препреденој варалици и — картари... Овај догађај нека уједно послужи као и поука онима, који се ослањају на то, да им картаре „прорекну“ срећу и судбину.

ТУК НА ЛУЌ.

(КРИМИНАЛНА ХУМОРЕСКА).

Дуго се ломио и борио одлучујући се на ново неваљалство. Разуме се по себи, његови назови на морал били су врло растегљиви и лаки. Они, који су га изближе познавали тврдили су, да га не одбија само рђаво дело, но више страх, да друштво, у коме је, не пружи прет на њ.

А учинио је, у својим младим годинама тушта рђавих ствари; но то су били ситни греси, које је и породица опраштала а и друштво их је одмах заборављало. Најзад „за грехом се грех помаља“, и он дође до жице, до зида.

Сваки други напашо би излаза из невоље на честит начин, али Павле Милић није хтео да лупа главу. Он није марио да се пати. Као син добрих и имућних родитеља, он је био и васпитан добро; али је мрзио рад. Једино у гимназији док је био, морао је радити; али тај га је рад стајао грдних мука. Кад је ступио у живот он је дахнуо душом; моћи ће живети, веселити се и водити сербез, без муке.

Тако су му прошле „најлепше године“ младости. Неосетно минуше десет година, а у души осети ужасну пустош. Напред неизвесност и рад, а иза њега у прошлости безброј лудорија, комендија, обмана, превара.

А да би се и даље у положају одржао он почне на крупно да лаже и обмањује. И на томе пољу успешно је напредовао. Главни је само имати у џепу увек доста новаца — средства су сва дозвољена. Тако је мислио он. И узимао је лево и десно, где се кад прилика укаже. Овде моли, тамо се куње, како је кад потреба изискивала.

Али најзад дође време те и ти извори сасушише. У сваком заводу, код сваког зеленаша, он је имао бар по једну две менице или заложнице.

И он се наскоро нађе пред катастрофом. Како да се избегне?

Била је једна ствар, према којој је Павле показивао јаку одвратност. Размишљајући једном о том је сам казао: „То ми је гнусно“. Да слаже за коју банку; да искамчи потпис, па да не плати — то му је било, ко попити чашу пива. Али опљачкати, просто опљачкати човека, ма то био и странац — то му се и самом чинило одвратно.

Павле је живио у пријатељству с неким Жикицом „бароном“. Тај млади човек ни од чега није презао.

Послови Павлови били су врло рђаво пошли. Чешће је седио у соби и премисљао: како да се искобеља из неприлике. У таквом стању случај га нанесе те се упозна са једним човеком, који му се учини врло симпатичан и добар. По изгледу чинило му се, да ће то бити „труло богат“ газда.

При првом суерету и познанству са тим чичицом, Павле је мислио да се свакако користи. А чичица се на први мах, одмах показао као богат човек из унутрашњости: волео је добро и да поједе и да попије, носио се лепо и непажљиво је вадил динаре из свог џепа.

И Павле не буде лењ по своје ново познанство исприча Жикици „барону“.

А Жикицу као да сунце огреја.

— Дивно, ми ћемо га добро обријати. Само ваља пажљиво и опрезно радити.

Павлу као да се није свидела „баронова“ намера; али страх од многих неприлика, помири га са околностима.

— Дакле, сад да ми кажеш, обрати му се „барон“, нашта је мерак твој чичица? Да учинимо зајам, да га картама опељешимо... Воли ли женске и вино... или да га онако клот смотамо?... А ја имам на расположењу и друге методе.

— Мени се чини да чичица нема страсти за женске а и не пије. То ти је један задовољан имућан чичица и, колико сам могао опазити, добричина...

— Игра ли карата?

— Игра. Причао ми је, да је пре 2—3 дана код „Париза“ изгубио 1500 динара.

— А носи ли уза се доста новаца?

— Носи. Видео сам један велики кожни новчаник. Рече ми да су у њему све саме банке. По величини новчаника рекао бих, да има неколико хиљада. Још каже, да је у београдској задрузи, дао на књижицу 20.000 динара.

„Барон“ је узнемирено шетао по соби и пуштао густе димове из уста.

— Слушај, Пајо, ако ову прилику пропустиш, то ће бити нечувено и ти ћеш бити највећи магарац на свету!

— Ја знам шта мислиш, ал, право да ти кажем, чисто ме срамота.

— Шта срамота!

Ти си луд човек! Лудорије! Ми га морамо смотати и обријати, пошто пото. Право да ти кажем, и ја знам да је грешно тако наћи човека, па га одерати и пустити. Али зашто оклевати и стидети се на рачун какве богате будале кад себе треба спасти из неприлике? Зар није боље да му ми смотамо новце него разне даме каванске и лумпераји?

Павле је већ био готов да пристаје.

— Тако је. Али како да удесимо ствар? Ја не знам.

— Доста је ово: пристајеш ли ти? Остало је моја брига. Дај руку.

И они се руковаше.

— Знаш шта, рече „барон“, још и ово: Потражи га и позови га сутра на вечеру. А за сутра спреми што за јело и пиће. Ја ћу донети своје карте. Сад одма идем Лази моме, да му кажем да ће бити сутра на вече код тебе „посла“.

— Ко је тај Лаза?

— Тица првог реда... Филадельфија. Златне руке има тај човек, а носи се ко највећи господин. На картама не краде, али извесно добија. Што се тиче трошка око вечере поделићемо, као и приходе... Пристајеш?

— Лепо!

Сутра дан све је било спремно и уређено; ту на столу боце с вином, тамо печење и колачи.

На вечеру је први дошао чичица. Изгледао је врло весело и задовољан и све му се свиђало: „стан је врло леп, намештај је врло угодан и фини, печење прекрасно“. Павле се чисто снебивао што остали гости не долазе.

Најзад зачу се звук звонцета.

Павле истрча у ходник да сачека пријатеље и да упозна тога Лазу, с ким се до сада никада није виђао, а који је познат као „филадельфија“ у пљачкању. И чим су се упознали Лаза запита:

— Је ла ту?

И добивши потврди одговор он гласно говорећи приступаше соби.

— Здраво, добро вече брат Пајо... Од кад се себе нисмо видели. Зажело сам те се... Како си?

И смејући се, а водећи под руку госте, они уђоше готово једновремено у собу.

А њима на сусрет издиже се чичица. Лаза „филадельфија“, како га назва „барон“, згранут и пренеражен погледа у чичицу. Застаде тренут два док дође себи, па онда викну.

— Здраво стари, здраво!

— Добро вече брат Лазо!

И њих се двојица као давнашњи пријатељи, који се одавна нису видели, братски загрлише.

Лаза се после тога окрену другој двојници, који избезумљени посматраху ово грљење.

— Дакле ви сте мене због овога овде звали? Хехехе!

То ли је тај ваш „чичица“ кога смо требали да „очепљамо“ или „истресемо“? Е, госнодо моја, види се да ви још нисте све школе свршили. А знате ли ви ко је ово? — Тај је и мене и све остале матадоре превазишао. Знате ли ви да је то мајстор над мајсторима! Та под плавим небом нема га већера! Хахаха! И ви сте дозвали мене, да га ја смотам, ја, његов стари ученик? Хахахаха, е заиста, то вам је оно што пословица каже: тук на лук, или нашшла коса на камен...

Павле и „барон“ чисто бесмислено блену у говорника и госта — као да им се ноге подсекоше; као да их је обојицу когод ударио каквим маљем у главу.

А Лаза заврши:

— Лепу сте ми муштерију нашли! Дивну муштерију!

Чичици као на зејтину заиграше очи и слеже раменима.

— Међер сам се и ја овајдио ко чела на брусу.

— А што? питају га.

— Е... ово ми је сад први пут у животу пасирало... Мислио сам биће лова, а кад тамо,

— А што? питају га.

— Е... ово ми је сад први пут у животу пасирало... Мислио сам биће лова, а кад тамо,

а оно „тице“... „сигурна посла“. Ето како може да се наседне! Нашшао на шворцове што немају ни бога јокиног.

И чичица, „добри и труло богати чичица“ са презривим осмехом посматраше збуњенога и згранутога домаћина, који је спремио тако лепу вечеру, надајући се господском плену. Али, ето, баш ту, разби се ко дим и његов последњи план.

Куда ли ће сад? А на коју ли страну његови нови познаници?

ИЗ ХАЈДУЧИЈЕ.

II. Јатаци.

Миленко Јелесијевић, из Г. Лајковца, осуђен 20 г. робије, и Никола Рајчевић, из Дружетића, осуђен 10 год. робије. Оба за јатаковање Бркићу и дружини.

БЕЛЕШКЕ О ЗЛОЧИНИМА.

(СВРШЕТАК).

И страховита дела тровачице Жонно, која прошлих година проузрокова толику хуку у целој Европи, нису ни у ком случају безпримерна. Јест, било је тровачица, чија се гнусна чежња, манија за убијањем (Der Mordsucht) граничаше са лудилом. Нарочито су познате две жене са злочинстава ове врете,

Миленко Јелесијевић.

(Види опис о њима на истој страни под насловом „Из Хајдучије“).

Никола Рајчевић.

(Види опис о њима на истој страни под насловом „Из Хајдучије“).

Мargarита д'Обрај живљаше око половине XVII. столећа, на раскошном двору Лудвика XIV. Посредством свога мужа упозна се она са неким авантуристом Годеном де Ст. Кроасом, који знаде врло брзо задобити њену наклоност. Међу тим, умре маркиз, а отац маркизин, лутећи се на њене бесрамне одношаје са Ст. Кроасом, баца овога у Бастију. Сад се он овде врло спријатељи с неким Ексилјем, и овај га посвети у тајну тровања. Кад је Ст. Кроа после једногодишњег затвора пуштен из тамнице, обнови он одмах поново своје везе са маркизом, и учаше је ново наученој вештини. При нејасним појмовима и врло оскудном знању у хемији, чему још придође и страшна сујеверица, јер се тада веровало да се вештином тровања може негде, на некакав чудноват начин, стећи небројено благо. Лакоумна маркиза беше при томе врло послушна ученица. Она узе на се маску калуђерице, дељаше јела сиротима, храњаше болеснике по болницама, и тако испитиваше на овим јадницима моћ свога отрова, који се показа као врло опасан. Тада отрова она помоћу слуге љубазника Ст. Кроакса, по имену Шосеа, свога оца, а одмах по том падоше као жртве од истог оруђа њена остала браћа и сестре. На послетку злочинство буде откривено на овај начин: Ст. Кроа при прављењу свога отрова носаше увек на себи стаклену маску, како самом њему не би могао отров шкодити. Кад је једном ова маска случајно спала, Ст. Кроа се угуши паром и нађу га где лежи мртав у његовој лабораторији. При претресу његове заоставшине буде нађена једна мала кутија са цедуљом, управљеном на маркизу Бринвије, из које се дознало, да кутија скриваше у себи за маркизу приправљени отров. Кад је маркиза дочула за смрт свога љубазника и учитеља, покуша она да дође до исте кутије подмићивањем судског чиновника. Пошто јој ово није испало за руком, побегне у Литих, где се сакри у једноме манастиру. Шосе, њен убилачки помоћник, допавши затвора, признаде своје учешће у маркизиним злочинствима, те су га жива ставили на муке. Доцније испале за руком лукавству једног полицијског чиновника, именом Дегреа, да преступницу из њеног скровишта домами у Париз, где је ухвати, на смрт осуде и 16. јула 1676. јавно погубе.

Слично женско чудовиште вршаше своја злочинства око двадесетих година овога века. Гезина Тим, зваће се ова жена, испуњена невероватном чежњом за убијањем. Гезина Тим рођена је осамдесетих година прошлога столећа у Бремену, од имућних родитеља. У млађим годинама била је необично лена, и као девојка, својом појавом заносила је многе младе људе. Кад је се удала, постала је мати више деце, али наскоро умре јој муж. Њен брат, који мало после овога дође у Бремен, поче нагло венути и наскоро умре, а лекари не могаху дати никакв узрок његовој смрти. Кад после и њено троје деце брзо једно за другим поумираше, госпођа Тим постаде предмет општег сажалења. Међу тим, њене лицемерне сузе умири и сувише брзо друга женидба, по коју нови заручник, који још као вереник показиваше на себи видљиве знаке неке необјашњиве болести, само за неколико часова преживи. Ови чудновати смртни случајеви, природно, изазваше у околину буру, али убрзо нестане свију гласова, који се на ове догађаје одношаху, те одмах упаде у мрежу лепе госпође и трећи младожења. И њега ухвати нека неизлечива болест још пре свадбе. Сада, појмљиво, јавише се поново сви гласови. Сујеверна лица мишљаху да Гезина Тим има отрован дах, те све, што с њоме у ближи додир дође, мора умрети. У ово мистериозно дело још се никако није умешала власт; један доказ, колико је сујеверје владало у Немачкој још у двадесетим годинама овог столећа. Јест, Гезини Тим испале за руком да намами на своју удицу и четвртог, најмање шест година млађег човека. Али и овај четврти умре одмах по заручењу. И ако је сад многи гласови из публице јавно оптуживаху као преступницу, ипак је било и других многих лица, која је због њене жалостне и чудновате судбине, сажалеваху. Власт оста и даље ипак равнодушна. Но на послетку буде скинут вео са злочиначких дела ове ужасне Мегере.

Један млад, ожењен човек, коме је она своју кућу продала и код њега седела под кирију, изгуби на скоро по том своју супругу. Гезина Тим узе на себе и брињаше се за његов кост. И дејство тога беше: и он поче после неког времена побољевати тако, да се у њему породи сумња против своје ус-

лужнице, нарочито што њена прошлост беше довољно сумњива. Он је пажљиво мотрио на јела, што су му доношена, и кад је једном приметно неку беличасту навлаку на приговорљеном месу, преда он то једном лекару да испита, који одмах нађе орсеник у месу.

Сад, наравно, Гезина Тим буде затворена. Она признаде пред судом своја чудновата злочинства и буде погубљена. Она је отровала четири мужа, брата, своје троје деце и жену свога газде. Последњи се спасе својом пажљивошћу. Због чега је извршила ова срамна злочинства, никад није разјасњено. Она беше, управо, испуњена манимом чежњом да људе трује, ужасном идиокрасијом, коју, како тврђаше, поред све муке није могла савладати. При свем том, у многим саобраћају била је необично љубазна, и тиме се даје објаснити, што је њена гнусна дела могла увек понављати и против себе порођену сумњу сузбити.

ПОТЕРА.

Петроније Н. слуга Александра Николајевића из Пожаревца, ноћу између 19. и 20. ов. м. разбио је прозор од куће Љубице Миљковиће, вешерке тамошње, и из собе покрао: 6 пари мушких кошуља, 3 навлаке за јастуке, 2 унтерциха и 7 крагнова, 3 шлофијанке, 4 пара манџетни, па по извршеној крађи побегао. Петроније има 16 година, у опште плав. Од одела носи: шарене панталоне од материје, кратак капут, опанке на ногама, на глави грао мек шенир. Пронађеног треба стражарно упутити начелнику окр. пожаревачког с позивом на бр. 2852., или Управи града Београда на бр. 4535.

Франц Ајзен, зидар и Јован Милкау — Танцлер, предузимач, оvd. решењем првостепеног суда за вар. Београд стављени су под суд, с тога је препоручено квартовима да их у своме реону потраже и упуте их суду, у противном о непроналаску да одговоре Управи града Београда.

Г. Стевану Нешићу, професору овдашњем, који станује у босанској улици бр. 17., непознати лопов, ноћу између 15. и 16. т. м. а из авлије испред подрумских врата, украо му је један сандучић — прост бео, који је био закључан и у њему било разних књига. Какве су књиге по називу не зна општењени да покаже, сем то, да на свакој књизи има написато његово име и презиме. Лопов ће јамачно покушати да покрађене књиге продаје. Нека купци половних књига обрете пажњу на ово и одмах власти доставе.

Начелство округа топличког актом од 17. овог месеца бр. 727. доставља следеће: „Непознати лопов, ноћу између 2. и 3. ов. м. извршио је крађу разних ствари Јанку Пајевићу, пешадијском и поручнику, које су биле у његовој соби, пошто је на истој разбио прозор и кроз њега ушао. Ствари су ове: један револвер, нагановог система бр. 809. или 908. 1 кубуру у којој је овај стајао, 25 метака овог револвера и 1 перорез, па по извршењу исте побегао.“ Наређује се потера за лоповом.

НЕКРОЛОГ.

† МИЛУТИН ГАРАШАНИН бив. министар унутрашњих дела а у последње време изванредни посланик и пуномоћни министар у Паризу, — умр'о је 22. т. м. Бог да му душу прости.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Неки наши скупљачи, при шиљању спискова са претплатом, претплатили су више лица но што смо се надали. Њима смо разуме се за онај већи број претплатника послали накнадно све бројеве из почетка. Међутим, они скупљачи, који нам сад шаљу спискове са мањим бројем претплатника но што им је лист шиљат, не враћају онај вишак. Због тога ми ћемо једног дана остати без првих бројева за нове претплатнике. Молимо скупљаче, да на ово пазе и претекле бројеве очуване да нам врате. Ако нам њишвом ненапљом бројеве упропасте, бићемо много општењени и са прештапнавањем првих бројева изложити нас великим изданим трошковима.

Г. г. Бож. Марковићу, Свидајнац. и Мих. Х. Цонићу, Лесковац. — Ваши одговори правилни су.